

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จังหวัด เชียงใหม่ วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาระดับลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาญี่ปุ่น การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบสำรวจ ประชากร คือ นักศึกษาญี่ปุ่น จำนวน 20 คน ที่ศึกษา ในมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ปีการศึกษา 2554 เครื่องมือเป็นแบบสอบถามวัดระดับลักษณะ มุ่งอนาคต 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการเรียนในอนาคต การวางแผนเพื่อทำงานในอนาคต การวางแผนครอบครัวในอนาคต และการวางแผนการเงินในอนาคต การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ทั้ง 4 ด้าน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.73 โดยด้านการวางแผนครอบครัวในอนาคต มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3.47 ส่วนด้านการวางแผนเพื่อทำงานในอนาคต มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2.45
2. ลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาญี่ปุ่นด้านการวางแผนการเรียนในอนาคต ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.50 โดยด้าน ความคาดหวังจากผลการเรียนในมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3.14 ส่วนด้านการวางแผนใช้เวลาว่างหลังจากเรียนจบมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด 1.65
3. ลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาญี่ปุ่นด้านการวางแผนเพื่อทำงานในอนาคต ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลางค่าเฉลี่ย 2.45 โดยด้านการวิเคราะห์ศักยภาพของตนเองมีค่าเฉลี่ย มากที่สุด 3.00 ส่วนด้านการเตรียมตัวเมื่อสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 1.70
4. ลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาญี่ปุ่นด้านการวางแผนครอบครัวในอนาคต ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.47 โดยด้านการวางแผนดูแลช่วยเหลือด้านการเงินแก่บุตร ตามศักยภาพของตนเองมีค่าเฉลี่ย มากที่สุด 3.55 ส่วนการวางแผนสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว ตนเอง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2.75

5. ลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาญี่ปุ่นด้านการวางแผนการเงินในอนาคต ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.52 โดยด้านการบริหารจัดการเงินพิเศษที่ได้รับอย่างจำกัด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2.80 ส่วนด้านการวางแผนใช้เวลาว่างในอนาคต มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2.25

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดลักษณะมุ่งอนาคต ต่อภัยธรรมชาติและความเป็นประเทศญี่ปุ่น พบว่า

6.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดลักษณะมุ่งอนาคต ต่อภัยธรรมชาติและความเป็นประเทศญี่ปุ่น พบว่า การเตรียมความพร้อมทั้งการปฏิบัติตน และสิ่งของที่จำเป็นต่อการดำรงชีพมีจำนวนมากที่สุด สิ่งของที่จำเป็นได้แก่ น้ำดื่ม อาหารแห้งหรือเสบียง วิทยุ ไฟฉาย ถูมมือ ถูงเท้า ผ้าเย็น ชุดชั้นใน เงิน และสำเนาใบขับขี่ จำนวนที่รองลงมา คือ การช่วยกันประหยัดไฟฟ้า ลดการใช้ไฟฟ้านิวเคลียร์ การติดตามข่าวสาร การพยากรณ์อากาศ และระมัดระวังตัวเอง โดยไม่ออกนอกบ้าน ถ้าไม่จำเป็น และไม่ตากเสื้อผ้านอกบ้านด้วย นอกจากนี้ นักศึกษายังยอมรับความจริงที่ประเทศเผชิญกับภัยธรรมชาติ โดยไม่ควรกังวล แต่ควรคิดป้องกัน และแก้ไขเพื่อความปลอดภัยของตนเอง และครอบครัว

6.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดลักษณะมุ่งอนาคตต่อสภาพประเทศญี่ปุ่นใน พ.ศ. 2564 (ค.ศ. 2021) ด้านสังคมของประเทศญี่ปุ่นจะเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบทหาร สถานการณ์ภายในประเทศจะดีขึ้น ประเทศญี่ปุ่นจะรุ่งเรืองอีกครั้ง ส่วนประเพณีและวัฒนธรรมบางอย่างอาจสูญหายไป ชาวต่างชาติจะเข้าไปทำงานในประเทศน้อยลง ด้านประชาชนชาวญี่ปุ่นจะมีการอพยพออกไปอยู่ต่างประเทศจำนวนมากขึ้น ประชาชนจะเสียค่าใช้จ่ายในการสร้างบ้าน และอาคารต่าง ๆ เพิ่มขึ้นด้วย ชาวญี่ปุ่นให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี รวมทั้งไม่ใช้พลังงานจากนิวเคลียร์อีกต่อไป ส่วนด้านเศรษฐกิจในประเทศจะลดลงกว่าปัจจุบัน การประมงหรือการเกษตร อาจจะไม่มียุทธศาสตร์ การเสถียรภาพของบุคคล ร้านค้า บริษัทจะเพิ่มสูงขึ้น สภาพของบริษัทประกันภัย ประกันชีวิตจะทรุดลง เพราะความเสียหายเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และเสียหายมาก

อภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. นักศึกษามีลักษณะมุ่งอนาคตด้านการวางแผนการเรียนในอนาคต อยู่ในระดับมากในเรื่องความคาดหวังจากผลการเรียนในมหาวิทยาลัย โดยเมื่อเรียนจบจากมหาวิทยาลัย ต้องการให้พ่อแม่ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ เรนเนอร์ (Raynor, 1974) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตนั้นมีพื้นฐานมาจากการรับรู้ของบุคคลต่อพฤติกรรมในปัจจุบันว่า เอื้ออำนวยต่อการ

ประสบความสำเร็จในเป้าหมายระยะยาวอย่างไร ดังเช่น ถ้าการสอบผ่านกระบวนวิชาหนึ่งเป็นเป้าหมายระยะสั้น และการสำเร็จการศึกษาเป็นเป้าหมายระยะยาวของนักศึกษา สองสิ่งนี้จะร่วมกันส่งผลให้นักศึกษาเรียนหนังสือหนัก ตั้งใจทำการบ้านเพื่อให้สอบผ่านกระบวนวิชานั้นๆ และเพื่อบรรลุเป้าหมายระยะยาวคือการสำเร็จการศึกษา เป็นต้น ทำให้ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงเป็นผู้ขยันขันแข็งในการทำงาน เช่นเดียวกับผลการศึกษาที่นักศึกษามีความคาดหวังจากผลการเรียนในมหาวิทยาลัย โดยเมื่อเรียนจบจากมหาวิทยาลัย พ่อแม่ต้องภาคภูมิใจในลูกหลานของตนเอง สอดคล้องกับดวงเดือน พันธุมนาวิน และ คณะ (2530, หน้า100) และสุรพงษ์ ชูเดช (2534, หน้า 4) กล่าวว่า ผู้ที่สามารถคาดการณ์ไกล เล็งเห็นผลดี และผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนั้น หมายถึงคุณสมบัติของบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคต ส่วนลักษณะมุ่งอนาคตด้านการวางแผนการเรียนในอนาคตในลำดับที่รองลงมาคือ การตัดสินใจเลือกวิชาเอกที่เรียนในมหาวิทยาลัย โดยเน้นเลือกเรียนตามเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับ นาดยา ปิลันธนาพันธ์ (2526) กล่าวว่า สถานศึกษาควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการในอนาคตของผู้เรียน ให้ยืดหยุ่น สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และแผนการในอนาคตของผู้เรียน ตลอดจนควรจัดสภาพการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนให้ผู้เรียนแสวงหาความสามารถของตนเอง และยังสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น ที่ว่า การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศญี่ปุ่น มีการเปิดสอนกระบวนวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคมศึกษา ในคณะสังคมสมัยใหม่ เช่น วิชาเอกท่องเที่ยว วิชาเอกการออกแบบสิ่งแวดล้อม และวิชาเอกการบริหารระบบสารสนเทศ เป็นต้น เมื่อตรวจสอบดูรายละเอียดของหลักสูตรแล้วปรากฏว่ามีเนื้อหาหลายอย่างที่สามารถนำมาเชื่อมโยงกับหัวข้อการศึกษาแบบค้นคว้าอิสระของผู้ศึกษา ดังนั้นผู้ศึกษาจึงตัดสินใจเลือกข้อมูลของหลักสูตรที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยดังกล่าว เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการนำมาเป็นแนวทางการศึกษาและเป็นองค์ความรู้การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย

โทยามะ โคะคุไซ (TUINS) ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีจุดประสงค์หลักในการจัดหลักสูตร เพื่อฝึกอบรมและสร้างประสบการณ์แสวงหาความรู้แต่ละด้านของสังคมให้สัมพันธ์กับมนุษย์ มีลักษณะเป็นนานาชาติ ทั้งด้านการสอน การวิเคราะห์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้พบว่านักศึกษามีลักษณะมุ่งอนาคตด้านการวางแผนการเรียนในลำดับที่สาม คือมีทัศนคติต่อคุณค่าของการเรียนในมหาวิทยาลัยว่า สามารถนำความรู้ หรือทักษะที่ได้จากการเรียนมาใช้ประโยชน์ในการทำงาน ซึ่ง สอดคล้องกับ อินเคิลส และ สมิธ (Inkeles & Smith, 1974) ที่สรุปว่า ผู้ที่มีทัศนคติ ค่านิยมและวิถีปฏิบัติของบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง คือ การรู้คุณค่าของเวลาตลอดจนมีการวางแผนอย่างรอบคอบไว้ล่วงหน้าในการทำธุรกรรมต่าง ๆ

2. นักศึกษามีลักษณะมุ่งอนาคตด้านการวางแผนเพื่อทำงานในอนาคต อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรื่องที่นักศึกษามีลักษณะมุ่งอนาคตอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การวิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง โดยนักศึกษามองว่าตนเองมีความสามารถเฉพาะด้านค่อนข้างสูง เมื่อต้องการเข้าสอบทำงานในบริษัทใหญ่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ฮิโรชิ นาโต (Hiroshi Nato, 2009) ให้ความหมายลักษณะมุ่งอนาคตของบุคคลที่จะทำงานในบริษัทหรืออุตสาหกรรมหมายถึงผู้ที่มีความสามารถเฉพาะด้านเพื่อการทำงาน แต่สิ่งสำคัญ ที่ Nato เน้นย้ำ คือความสามารถในการทำงานกับผู้อื่น ต้องมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันสามารถควบคุมเหตุการณ์ที่เกิดจากความแตกต่างของผู้ร่วมงาน รวมทั้งทักษะ การแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดรับกับ ตะซึโอะ คาวาชิมา (Tatsuo Kawashima, 2011) ให้ความหมายลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยของประเทศญี่ปุ่นที่ต้องเผชิญกับสภาพสังคมปัจจุบันหมายถึง ความพากเพียรที่จะเรียนรู้องค์ความรู้ พร้อมทั้งฝึกทักษะทั่วไปให้ชำนาญในด้านประกอบอาชีพ การทำงานร่วมกับผู้อื่นและทักษะเฉพาะด้าน เพื่อการทำงานในอนาคต สอดคล้องกับ นาตยา ปิรันธนานนท์ (2526) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต คือ พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกโดยมีการคำนึงถึงผลของการกระทำนั้น ๆ ว่าจะส่งผลร้ายหรือผลดีแก่ตนเองและสังคมอย่างไร ควรประพฤติหรือปฏิบัติอย่างไรจึงทำให้ไม่เกิดผลร้ายทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึงความอดทน ความขยันมุ่งมั่นที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ตามเป้าหมายในขณะที่เดียวกันต้องฝึกฝนให้ตนเอง มีความพร้อมในทักษะทั่วไปด้านการประกอบอาชีพ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะเฉพาะด้านให้เชี่ยวชาญ เพื่อการทำงานในอนาคต สอดคล้องกับ ยาสุโอะ สุวะ (Yasuo Suwa, 2006) กล่าวถึงบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต้องมีลักษณะเป็นผู้ที่มุ่งมั่น เพียรพยายามในสืบค้นหาข้อมูลเพื่อพัฒนาเอง มีความคิดรอบคอบ ลึกซึ้ง กว้างไกล คิดวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา ผลที่จะได้รับและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ โอซามุ โนเบะ (Oshamu Nobe, 2001) ได้กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตของบุคคลที่จะเข้าทำงาน ควรมีคุณสมบัติอันดับแรก คือความรู้ที่กว้างขวางสามารถเชื่อมโยงกับองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้และมีความคิดที่สร้างสรรค์ อันดับสองต้องเป็นผู้ที่มีทักษะในการจัดการ การออกแบบ การสืบค้นข้อมูล การเก็บข้อมูล เพื่อการทำงานร่วมกัน สุดท้าย ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะเฉพาะในการทำงาน และทักษะดังกล่าวที่สามารถใช้ได้ในการทำงาน ส่วนลักษณะมุ่งอนาคตด้านการวางแผนเพื่อทำงานในอนาคต ในลำดับที่รองลงมาคือ การเตรียมความพร้อมเมื่อต้องการเข้าทำงานในบริษัทใหญ่ที่มีชื่อเสียง โดยเน้นให้มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับ โรเบิร์ต จังก์ (Robert Junk, 1969) ได้ให้ความหมายลักษณะมุ่งอนาคตภายใต้อิทธิพลของเทคโนโลยีว่า มนุษย์ควรจะต้องเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากผลการใช้เทคโนโลยีลักษณะมุ่งอนาคตในตนเองจะทำให้มนุษย์อยู่เหนือเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้อง

จอห์น แมคฮอลต์ (John McHale, 1972) กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตว่าการที่มนุษย์มีความรู้ทั่วไปในด้านสังคม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์มีศักยภาพมากขึ้นที่จะเลือกอนาคตของคนที่ต้องการ อนาคตจะเป็นรูปใดนั้นอยู่ที่มนุษย์เป็นผู้กระทำทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้มนุษย์จะต้องเป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตในตนเองด้วยเช่นกัน และเช่นเดียวกับ ตะซึโอะ คาวาซิมะ (Tatsuo Kawashima, 2011) ให้ความหมายลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของประเทศญี่ปุ่น ที่ต้องเผชิญกับสภาพสังคมปัจจุบันหมายถึง ความพากเพียรที่จะเรียนรู้องค์ความรู้ พร้อมทั้งฝึกทักษะทั่วไปให้ชำนาญในด้านประกอบอาชีพ การทำงานร่วมกับผู้อื่นและทักษะเฉพาะด้าน เพื่อการทำงานในอนาคต นอกจากนี้พบว่านักศึกษามีลักษณะมุ่งอนาคตด้านการวางแผนการทำงานในอนาคต ในลำดับที่สาม คือ ความคาดหวังเกี่ยวกับความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณอายุการทำงาน โดยต้องการมีรายได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ สามารถยกระดับฐานะทางสังคมให้สูงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สอดคล้องกับ นอร์มี (Nurmi, 1991) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นแนวคิดพื้นฐานที่พัฒนามาจากจิตวิทยาการรู้ การคิด (Cognitive Psychology) และทฤษฎีปฏิบัติการ (Action Theory) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) แรงจูงใจ ความสนใจ และเป้าหมายในอนาคต (Future-Oriented Motivation, Interests and Goals) เป็นขั้นตอนที่บุคคลมีการตั้งเป้าหมายของตนโดยอาศัยแรงจูงใจ ค่านิยม และความรู้ที่มีอยู่เกี่ยวกับการพัฒนาชีวิตในอนาคตที่ต้องการให้เกิดขึ้น 2) การวางแผนเพื่อไปสู่อนาคต (Evaluation of Future) หลังจากที่บุคคลมีการตั้งเป้าหมายในขั้นตอนแรกแล้ว จำเป็น ต้องมีกิจกรรมในการวางแผน โดยอาศัยความรู้ที่มีในการคาดการณ์ต่อสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เพื่อเป็นหนทางนำไปสู่เป้าหมายโดยมีการตั้งเป้าหมายย่อยๆ ในกิจกรรมที่ทำ หากแผนการวิธีการที่ตนวางไว้ไม่เหมาะสมกับการบรรลุเป้าหมายก็จะมีเปลี่ยนแปลงใหม่ 3) การประเมินผลลัพธ์ในอนาคต (Evaluation of Future) เป็นการประเมินผลลัพธ์ที่ต้องการและแผนการที่ตนปฏิบัติว่าประสบความสำเร็จเพียงใดผลตอบแทนที่ได้รับจากกระบวนการนี้จะส่งผลต่อการมีลักษณะมุ่งอนาคตของบุคคล กล่าวคือ หากสิ่งที่เกิดขึ้นกับบุคคลเป็นไปตามที่คาดหวังหรือต้องการบุคคลก็จะมีลักษณะมุ่งอนาคตมากขึ้นแต่หาว่าสิ่งที่คาดหวังไม่เกิดขึ้นบุคคลก็จะขาดความเชื่อถือนในอนาคต

3. นักศึกษามีลักษณะมุ่งอนาคตด้านการวางแผนครอบครัวในอนาคต อยู่ในระดับมากโดยเรื่องนี้นักศึกษามีลักษณะมุ่งอนาคตอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การวางแผนดูแลช่วยเหลือด้านการเงินแก่บุตรตามศักยภาพของตนเองโดยนักศึกษายกให้การช่วยเหลือด้านการเงินแก่ลูก หลาน เมื่อพวกเขาต้องการซื้อที่อยู่อาศัย สอดคล้องกับ มิเชล (Mischel, 1974) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ระเบียบ ประเพณี ประชาชนของประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องเห็นความ

สำคัญของการวางแผน เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต นอกจากนี้ Mischel และนักวิจัยอื่น ๆ ยังพบว่าลักษณะมุ่งอนาคตนี้ยังมีความสัมพันธ์กับลักษณะอื่น ๆ ของบุคคลอีกมาก เช่น ความรับผิดชอบทางสังคม แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ การปรับตัว สติปัญญา วัฒนธรรม และครอบครัว ลักษณะมุ่งอนาคตนี้จะเพิ่มมากขึ้นตามอายุ ซึ่งตรงกับผลการศึกษาที่ว่านักศึกษาจะให้การช่วยเหลือครอบครัว เมื่อพวกเขาต้องการความช่วยเหลือ สอดคล้องกับผลการศึกษาของบริษัทฮาคูโฮโด ประกันชีวิตและความเป็นอยู่ ได้ทำการศึกษาทัศนคติของประชาชนชาวญี่ปุ่น 3 พื้นที่ ได้แก่ โตเกียว โอซากา นาโงยา กลุ่มตัวอย่างสุ่มจากประชาชนในเมืองและนอกเมือง ทำการศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2549 ถึง 2554 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลมีแบบสัมภาษณ์และสำรวจ ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติของประชาชนญี่ปุ่นเพิ่มสูงขึ้นภายหลังภัยพิบัติธรรมชาติได้แก่ เป็นกังวลเกี่ยวกับทุกสิ่งที่เกิดขึ้นบนโลกใบนี้ มีความอดทนเพิ่มสูงขึ้นแม้จะไม่สะดวก มีจิตอาสาต้องการช่วยเหลือสังคม การเตรียมความพร้อมก่อนเกิดภัยพิบัติ การเตรียมความพร้อมก่อนเกิดภัยพิบัติ เช่น อาหาร อุปกรณ์การดำรงชีวิต เครื่องเรือนทุกชนิดจัดให้ติดกับฝาผนัง หรือ ฟันห้องผู้สูงอายุใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือมือถือมากขึ้น ประเทศญี่ปุ่นเกิดภัยธรรมชาติบ่อย ๆ ชาวญี่ปุ่นจึงมีจิตสำนึกป้องกันภัยพิบัติของตนเองสูง ตั้งแต่สมัยก่อนแล้ว ต่อมาโรงเรียนหรือชุมชนทำการฝึกฝนป้องกันภัยพิบัติแก่ประชาชนเป็นประจำทุกปี แต่ว่าการเกิดภัยพิบัติธรรมชาติในวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2554 ชาวญี่ปุ่นไม่เคยประสบความสูญเสียใหญ่ขนาดนี้ ทั้งบ้าน โรงงาน รถยนต์ เรือ ชีวิตคนสัตว์เลี้ยง ถูกทำลายอย่างรวดเร็ว ภายหลังภัยพิบัติค่านิยมของชาวญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงไปมาก รัฐบาลปรับการดำเนินงานแก้ไข และช่วยเหลือประชาชนให้ทันกับเหตุการณ์เพิ่มมากขึ้น และประชาชนตระหนักถึงบทบาทของรัฐบาล พวกเขาจึงคิดช่วยเหลือตนเองและครอบครัวให้ปลอดภัยได้มากที่สุด ซึ่งจากผลการศึกษา จึงเชื่อมโยงถึงการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่แต่เฉพาะในครอบครัวเท่านั้น แต่เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในระดับประเทศ ส่วนลักษณะมุ่งอนาคตด้านการวางแผนเพื่อการวางแผนครอบครัวในอนาคต ในลำดับที่รองลงมาคือ การวางแผนในกรณีที่พ่อแม่มีร่างกายไม่แข็งแรง และทำงานตามลำพังไม่ได้ นักศึกษาจะส่งพ่อแม่ให้ไปอยู่กับญาติพี่น้อง สอดคล้องกับ ซาจิโยะ อะดาชิ (Sachiyo Adachi, 2011) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาสังคมญี่ปุ่นในอนาคตที่เกิดจากปัจจุบันนี้คนญี่ปุ่นเป็น โสดเพิ่มมากขึ้นหรือแต่งงานแล้วไม่มีลูก ส่งผลให้สังคมญี่ปุ่นมีจำนวนคนรุ่นใหม่ในวัยทำงานลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับคนแก่จะมีจำนวนมากกว่า ทำให้คนรุ่นใหม่วัยทำงานต้องเสียเงินค่าประกันสังคมเพิ่มมากขึ้นด้วย และปัจจุบันคนในวัยทำงานหางานประจำที่ทำได้ยาก พวกเขาต้องทำงานพิเศษ (part time job) ที่ไม่มีความมั่นคงและเกิดช่องว่างของรายได้ระหว่างคนจนกับคนรวยขยายกว้างขึ้นเรื่อย ๆ และสอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น ในประเด็นของประชากร ซึ่งปัจจุบันประชากรชาวญี่ปุ่นที่แต่งงาน โดยมากมีบุตรเพียง 1 หรือ 2 คน ซึ่งในอดีต

ปู่ ย่า ตา ยาย อาศัยอยู่กับลูกและหลาน แต่สมัยนี้คนแก่หรือคนสูงอายุต้องอาศัยอยู่ลำพังคนเดียวมีจำนวนมากขึ้น และคนสูงอายุมียุ้ยยืนยาว ที่รัฐบาลต้องให้การช่วยเหลือและดูแล ประชากรญี่ปุ่นในวัยทำงานนิยมทำงานบริษัทขนาดใหญ่และมีชื่อเสียง บางครั้งประชากรญี่ปุ่นที่ทำงานกับบริษัทใหญ่ เขาต้องออกไปทำงานในต่างประเทศที่ห่างไกลจากบ้าน ภายในประเทศมีบริษัทขนาดเล็กจำนวนมาก ประชากรญี่ปุ่นนิยมทำงานในบริษัทหรือทำธุรกิจมากกว่าอาชีพอื่น นอกจากนี้พบว่านักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตด้านการวางแผนครอบครัวในอนาคต ในลำดับที่สาม คือวางแผนสร้างครอบครัวของตนเอง โดยมีความเห็นว่าไม่ต้องการแต่งงานเพราะไม่ยอมรับภาระหนัก สอดคล้องกับทัศนคติของประชาชนญี่ปุ่นภายหลังภัยพิบัติธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงก่อนเกิดภัยพิบัติธรรมชาติ ก่อนข้างมาก จากผลการศึกษาของบริษัทประกันชีวิต อักซ่า (AXA) ทำการสำรวจทัศนคติของประชาชน อายุ 20 ถึง 59 ปี จำนวน หนึ่งหมื่นคน (10,000คน) เป็นผู้ชาย ห้าพันคน (5,000 คน) ผู้หญิง ห้าพันคน (5,000 คน) พบว่าทัศนคติต่อการทำงานของชาวญี่ปุ่นทั้งชายและหญิงเปลี่ยนแปลง เดิมพวกเขาไม่ค่อยสนใจที่จะทำงานใกล้บ้าน ถ้ามีโอกาสได้งานทำที่มีรายได้มาก แต่ใกล้บ้านพวกเขาจะเลือกไปทำงานมากกว่าที่จะทำงานใกล้บ้านและการทำงานสามารถพัฒนาตนเองให้มีตำแหน่ง และเป็นที่ยอมรับของบริษัท แต่ภายหลังภัยพิบัติธรรมชาติในวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2554 ปรากฏว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อการทำงานใกล้บ้าน และมีรายได้สูงเปลี่ยนเป็นพวกเขาต้องการทำงานใกล้ครอบครัวและให้ความสำคัญต่อครอบครัวเพิ่มขึ้น แม้ว่ารายได้จะลดลงรวมทั้งการพัฒนาตนเองให้มีตำแหน่งเป็นที่ยอมรับของบริษัทก็ลดลงด้วย นอกจากนี้ผลการศึกษาของบริษัททาคูโฮโดประกันชีวิตและความเป็นอยู่ ได้ทำการศึกษาทัศนคติของประชาชนชาวญี่ปุ่น 3 พื้นที่ ได้แก่ โตเกียว โอซากา นาโงยา กลุ่มตัวอย่างสุ่มจากประชาชนในเมืองและนอกเมือง ทำการศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2549 ถึง 2554 พบว่า จากการที่ประเทศญี่ปุ่นเกิดภัยธรรมชาติบ่อย ๆ ชาวญี่ปุ่นจึงมีจิตสำนึกป้องกันภัยพิบัติของตนเองสูง ตั้งแต่สมัยก่อนแล้ว ต่อมา โรงเรียนหรือชุมชนทำการฝึกฝนป้องกันภัยพิบัติแก่ประชาชนเป็นประจำทุกปี แต่ว่าการเกิดภัยพิบัติธรรมชาติในวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2554 ชาวญี่ปุ่นไม่เคยประสบความสูญเสียใหญ่ขนาดนี้ ทั้งบ้าน โรงงาน รถยนต์ เรือ ชีวิตคนสัตว์เลี้ยง ถูกทำลาย อย่างรวดเร็ว ภายหลังภัยพิบัติค่านิยมของชาวญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงไปมาก รัฐบาลปรับการดำเนินงานแก้ไข และช่วยเหลือประชาชนให้ทันกับเหตุการณ์เพิ่มมากขึ้น และประชาชนตระหนักถึงบทบาทของรัฐบาล พวกเขาจึงคิดช่วยเหลือตนเองและครอบครัวให้ปลอดภัยได้มากที่สุด

4. นักศึกษามีลักษณะมุ่งอนาคตด้านการวางแผนด้านการเงิน (ในอนาคต) อยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่นักศึกษามีลักษณะมุ่งอนาคตอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การบริหารจัดการเงินพิเศษที่ได้รับอย่างจำกัด นักศึกษาจะใช้เงินพาครอบครัว ไปทานข้าวข้างนอกทุกวันเสาร์ พร้อมกับคิดตั้ง

เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ทันสมัยภายในบ้าน แสดงให้เห็นว่านักศึกษาให้ความสำคัญกับครอบครัว สอดคล้องกับ มิเชล (Mischel, 1974) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคต มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ระเบียบ ประเพณี ประชาชนของประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องเห็นความสำคัญของการวางแผน เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต นอกจากนี้ Mischel และนักวิจัยอื่น ๆ ยังพบว่าลักษณะมุ่งอนาคตนี้ยังมีความสัมพันธ์กับลักษณะอื่น ๆ ของบุคคลอีกมาก เช่น ความรับผิดชอบทางสังคม แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ การปรับตัว สติปัญญา วัฒนธรรม และครอบครัว ลักษณะมุ่งอนาคตนี้จะเพิ่มมากขึ้นตามอายุ ซึ่งตรงกับผลการศึกษาที่ว่า นักศึกษาจะคิดถึงครอบครัวก่อนเป็นอันดับแรก เมื่อพวกเขาประสบผลสำเร็จในชีวิต สอดคล้องกับ สุรพงษ์ ชูเดช (2534, หน้า 4) กล่าวถึง บุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต้องเป็นผู้ได้รับการอบรมความมีระเบียบวินัย มารยาท ความรับผิดชอบต่อหน้าที่จากครอบครัวเป็นอย่างดี และได้รับการฝึกฝนความคิดอย่างรอบคอบ คิดกว้าง คิดไกล คิดถึงส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวจากสถานศึกษา จนตกผลึก เป็นความตระหนักถึงผลของการกระทำในปัจจุบันที่จะส่งผลกระทบต่ออนาคตอยู่เสมอ สอดคล้องกับ พรณี สมศักดิ์ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 ที่เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จันทบุรี พบว่า นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตมากที่สุด ด้านการสร้างครอบครัว คือ ต้องให้ความสำคัญแก่ครอบครัว ตัดสินใจซื้อเฟอร์นิเจอร์ สิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ตนเอง ครอบครัว และการวางแผนบริหารจัดการภาระค่าใช้จ่ายเงินในอนาคต โดยเน้นเฉพาะเรื่องของสุขภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการนำผลการศึกษาของการศึกษาไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนในสาขาวิชาอื่นๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินการพัฒนานักศึกษาให้มีลักษณะมุ่งอนาคตให้มากขึ้น
2. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคตแก่นักศึกษาให้มากขึ้นในระดับชั้นปีอื่นๆ และในสาขาวิชาอื่นๆ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรค ต่อลักษณะมุ่งอนาคต ของนักศึกษาคณะในสาขาวิชาอื่นๆ ด้วย
2. ควรศึกษาแนวทางในการดำเนินการเพื่อพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตให้เกิดแก่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จังหวัดเชียงใหม่ ให้เพิ่มมากขึ้น